



САМОСТОЕН СИНДИКАТ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ, НАУКА
И КУЛТУРА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
TRADE UNION OF EDUCATION, SCIENCE AND
CULTURE OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA

ул. Маџир Маало бр. 36, 1000 Скопје, П.Ф. 450, тел: 02/3115-011

Врз основа на член 54 од Статутот на Самостојниот синдикат за образование, наука и култура на Република Македонија – СОНК, Советот на СОНК на својата 24-та редовна седница, одржана on-line на 12-01-2021 година, едногласно ги донесе следниве

ЗАКЛУЧОЦИ

1. Советот на СОНК, по опширната расправа по однос на Нацрт-Концептот за реформи во основното образование, темелејќи ја на доставените записници од синдикалните организации, констатира дека СОНК ја поздравува иницијативата за реформирање на образованието и истата е неопходна, но смета дека во оваа фаза на презентирање на концепцијата за реформирано основно образование, кај наставниците има голем број отворени прашања, за кои до овој момент немаме одговор. Заради тоа, Советот на СОНК бара итна работна средба со министерството за образование и наука, со што би се добиле одговорите на следните прашања:

- освен предлог наставниот план, немаме предлог наставна програма по наставни предмети, со што би добиле многу одговори на прашањата што следуваат;
- новите интегрирани наставни предмети, како што се: предметот природни науки, предметот општествени науки, уметничко образование, техника, технологија и информатика ќе бидат составени од повеќе досегашни предмети, за кои што во овој момент немаме информација, кој предмет со колку часови ќе биде застапен;
- кај наставниците постои страв од намалување на наставни часови, а со тоа и намалување на платата, односно создавање на делумен технолошки вишок;
- воопшто не е јасно како ќе функционираат новите интегрирани предмети и колку е возможно да се направи реален распоред на часови за наставниците и учениците;
- дали наставниците, кои што ќе работат по новиот наставен план и програма, ќе имаат соодветна обука за тоа и дали ќе има време до почетокот на новата учебна година истото да се направи;

- планирано е да се зголеми работното време на наставниците, директно со учениците со 5, односно 6 часа работа. Планирано е 1,5 саати (два наставни часа) да се реализираат со слободни – изборни активности, што е вон нивното формално образование, вон наставни активности, подготовка за натпревари, дополнителна настава и др. за што се потребни соодветни просторни услови. Нашите анализи покажуваат дека во најголемиот дел на училишта кои што работат во две или три смени, ваквите услови ги немаат;
- во контекст на работното време на училиштата, кои што би биле активно отворени повеќе од 12 часа, во огромен дел на училишта би се создал реален проблем со патување на учениците, особено во руралните средини;
- со креирање на нова наставна програма по наставни предмети, се очекува да се има нови наставни помагала, односно учебници и прирачници. Сметаме дека периодот до почетокот на новата учебна година е многу краток за да се издадат новите учебници и прирачници по новите наставни предмети;
- споменати се дигитални учебници и користење на дигитални библиотеки, кои што ќе бидат достапни за секој наставник и ученик. Нејасно е дали училиштата ќе бидат опремени со информатичка технологија, достапна за секој ученик и наставник во текот на работниот ден.

2. Заради сите овие отворени прашања, а веројатно ќе има уште многу со донесување на наставната програма, Советот на СОНК бара планираната реформа во основното образование да не започне од септември 2021 година во сите училишта од 1-во и 6-то одделение, туку со избор на неколку училишта во различни средини (централни, градски, периферно градски, рурални, рурално централни со подрачни, повеќе сменски, училишта со комбинирана настава и т.н.), кои би биле пилот училишта, би се следеле повеќе години и со тоа би се детектирале сите позитивни и негативни страни на ваквото реформирано основно образование. Нашето цврсто убедување е дека реформирањето на образовниот систем на секоја држава, па и на нашата е многу важен процес во развојот на државата и државните капацитети, па од таа причина би се нанеле големи штети бидејќи се реформира образовниот систем со забрзани чекори, без претходно да се детектираат реалните слабости кои што би произлегле во текот на реформите.

3. Советот на СОНК, расправаше и по објавениот Јавен повик до наставниците во основните училишта за доставување на барања за напредување во звање наставник-ментор и констатираше дека:

- конечно Министерството за образование и наука изрази подготвеност да ги спроведе одредбите од Законот за основно образование и Колективниот договор за основно образование, во делот

на кариерниот развој на наставниците, за што изразува големо задоволство;

Ова задоволство се расипува со неколку факти кои што се многу важни за кариерниот развој на сите наставници и стручни соработници, а тоа се:

- јавниот повик е упатен само до наставниците во основното образование, а не и до наставниците во средното образование;

- јавниот повик е упатен само до наставниците, но не и до стручните соработници во основното и средното образование;

- јавниот повик се темели врз Законот за наставници и стручни соработници во основните и средните училишта, а е објавен само за наставници во основно образование;

- Владата со Одлука дава согласност за носење на Решение за определување на број на наставници во основните училишта на ниво на општина, кои можат да се стекнат со звања наставник-ментор, но не и за наставници во средните училишта и стручни соработници во основните и средните училишта;

- ваквиот јавен повик, Советот го оквалификува како дискриминирачки;

- со претходно споменатото Решение се утврдува само по еден наставник на ниво на основно училиште, да може да напредува во звање наставник-ментор, не водејќи сметка за бројот на вработени наставници со различен број, во различни училишта, со што сметаме дека не е праведно;

- нејасно е дали по секоја цена и доколку кандидатите од некое училиште не ги исполнуваат пропишаните критериуми, ќе мора да се одбере еден, кој што ќе биде унапреден со звање;

- дали е подобро решението, со веќе предвидените по број унапредувања на локално ниво, да се прави ранг-листа на локално ниво или мора задолжително да има унапредување во секое училиште???

- доколку има рангирање на локално ниво, во тој случај најдобрите наставници во локалната средина би биле избрани за наставници-ментори, со можност во едно училиште да има два и повеќе ментори, кои што своето знаење, умеење и вештини би ги споделувале со сите наставници кои што имаат потреба за тоа на локално ниво;

- со ваквиот пристап на рангирање би се стимулирале за повеќе работа сите училишта, односно наставници кои не ги исполниле критериумите за напредување во кариерата;

- Советот на СОНК констатира дека термините за пријавување на Јавниот повик и конституирање и работење на комисијата се премногу кратки и се во спротивност со Правилникот за начинот на формирање на комисиите и нивниот број, пристигнувањето на пристигнатите апликации и документација на наставниците за

стекнување на звањето наставник-ментор и наставник-советник, бодирањето на кандидатите, ранг листата, како и начинот на работењето на комисиите;

Заради сите овие наведени факти, Советот на СОНК бара од МОН да ги земе во предвид овие наши забелешки, да изготви нови акти, со што ќе се избегне дискриминацијата помеѓу наставниците и стручните соработници во основните и средните училишта и да се изготват критериуми кои што ќе бидат достапни за реализација во разумен и реален рок, со што би се овозможило секој заинтересиран да може да го оствари своето право за личен кариерен развој.

4. Советот на СОНК бара од МОН да оствари итна работна средба со раководството на СОНК, на која што би се расправало по овие и други актуелни прашања.

**Претседател,
Јаким Неделков с.р.**